

Usikker effekt av mammografi

Siden 2004 har alle norske kvinner mellom 50 og 69 år fått tilbud om mammografiundersøkelse for å avdekke eventuell brystkreft. I en ny studie slås det fast at denne typen screening (undersøkelse av alle/mange kvinner i en gitt alder) ikke har påvirket dødelighetstallene for brystkreft.

USIKKER EFFEKT

Studien belyste forskjeller mellom sammenlignbare land som har tilbud om screening. Man undersøkte blant annet forskjeller mellom Norge og Sverige, som innførte screening på forskjellige tidspunkter. Forskerne kunne ikke fastslå at screeningen har ført til nedsatt dødelighet på grunn av brystkreft. Man fant heller ingen effekt av screening når man sammenlignet Nord-Irland med Irland (Eire), og Flandern (delstat i Belgia) med Nederland.

Dødeligheten av brystkreft har gått ned fra 1980 til 2006, men dette skyldes hovedsakelig en utvikling av kreftbehandlingen, mener forskningsleder Philippe Autier ved Prevention Research Institute i Lyon, som også tror at økt bevissthet om brystkreft i samfunnet generelt er vesentlig for kreftbekjempelsen.

Den største reduksjonen i antall døde av brystkreft i Norge har vært blant kvinner mellom 40 og 49 år – det vil si yngre kvinner som ikke har vært del av screeningen.

UENIGHET BLANT FORSKERE

Studien har allerede fått hard kritikk fra andre forskere i miljøet, og professor i radiografi og forsker ved Kreftregisteret, Solveig Hofvind, sier at det er en positiv effekt av mammografien, selv om den er vanskelig å måle. Hun påpeker at forbedringer i kreftbehandlingen og endring i populasjonstall er faktorer som vanskeliggjør målingen av screeningeffekten, i tillegg til at det tar minst 15 år etter oppstart av screeningprogrammet før man kan se den maksimale dødelighetsreduksjonen.

Hofvind sier videre at det er flere forskjeller mellom den svenske og den norske screeninginnføringen som forskerne bak studien ikke har tatt hensyn til, men hun anerkjenner også at den opprinnelige målsettingen om 30 % reduksjon i dødelighet var for optimistisk.

Lege og statistiker Per Henrik Zahl ved Folkeregisteret, mener imidlertid at studien beviser det han lenge har mistenkt; at effekten av screeningen er liten. – Hadde det vært noen vesentlig effekt skulle man ha sett det i en slik analyse, sier han til forskning.no.

KAN FRIGJØRE RESSURSER

Dersom det viser seg at screening ikke har den ønskede effekten i forhold til brystkreftbekjempelse, tror Autier at man kan frigjøre ressurser som til nå har vært forbeholdt screening til å fokusere på andre måter å oppdage brystkreft på. Han nevner blant annet ultralyd og MRI som alternative metoder.

PROGRAMMET REVURDERES

Uavhengig av den franske studien skal det norske mammografiprogrammet nå gjennomgå og revurderes på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Undersøkelsen er tredelt, og skal ta for seg effekten på dødelighet, den faglige kvaliteten på programmet og samfunnsnyttene.

Kilder:

<http://www.forskning.no/artikler/2011/august/294401>

<http://www.forskning.no/artikler/2011/august/294767>